2026/877

21.4.2026

KOMISSION ASETUS (EU) 2026/877,

annettu 16 päivänä huhtikuuta 2026,

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY ([1]) ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissiolla on asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla toimivalta asetuksia antamalla soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 101 artiklan 3 kohtaa tiettyihin 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluviin, ainoastaan kahden yrityksen välisten teknologiansiirtosopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin.

(2) Komissio on asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla antanut asetuksen (EU) N:o 316/2014 ([2]). Asetuksessa (EU) N:o 316/2014 määritellään teknologiansiirtosopimusten ryhmät, joiden komissio katsoo tavallisesti täyttävän SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset. Kun otetaan huomioon kaiken kaikkiaan myönteinen kokemus asetuksen (EU) N:o 316/2014 soveltamisesta, joka päättyy 30 päivänä huhtikuuta 2026, ja asetuksen arvioinnin tulokset, on aiheellista antaa uusi ryhmäpoikkeusasetus.

(3) Tällä asetuksella olisi varmistettava kilpailun tuloksellinen suojelu ja tarjottava yrityksille riittävä oikeusvarmuus. Näihin tavoitteisiin pyrittäessä olisi otettava huomioon tarve yksinkertaistaa hallinnollista valvontaa ja lainsäädäntökehystä niin paljon kuin mahdollista.

(4) Teknologiansiirtosopimukset koskevat teknologiaoikeuksia koskevien käyttölupien antamista. Tällaiset sopimukset parantavat yleensä taloudellista tehokkuutta ja edistävät kilpailua, sillä ne voivat vähentää päällekkäistä tutkimus- ja kehitystyötä, luoda kannustimia alustavaan tutkimus- ja kehitystyöhön, edistää innovointia, helpottaa tutkimus- ja kehitystyön tulosten levittämistä ja luoda kilpailua tuotemarkkinoilla.

(5) Todennäköisyys, että tällaiset tehokkuutta lisäävät ja kilpailua edistävät vaikutukset ovat merkittävämpiä kuin kilpailunvastaiset vaikutukset, joita teknologiansiirtosopimusten sisältämistä rajoituksista aiheutuu, riippuu järjestelyyn osallistuvien yritysten markkinavoimasta ja sen vuoksi myös siitä, missä määrin nämä yritykset joutuvat kilpailemaan sellaisten yritysten kanssa, jotka omistavat korvaavia teknologioita tai valmistavat korvaavia tuotteita.

(6) Tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan käyttöluvan antajan ja käyttöluvan saajan välisiin teknologiansiirtosopimuksiin. Sen olisi katettava tällaiset sopimukset myös silloin, kun sopimuksiin sisältyy ehtoja, jotka koskevat useampaa kuin yhtä kaupan tasoa, esimerkiksi kun niissä vaaditaan käyttöluvan saajaa perustamaan erityinen jakelujärjestelmä ja määritellään velvoitteet, jotka käyttöluvan saajan on asetettava tai jotka se voi asettaa

([1]) EYVL 36, 6.3.1965, s. 533/65, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1965/19/oj.

([2]) Komission asetus (EU) N:o 316/2014, annettu 21 päivänä maaliskuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin (EUVL L 93, 28.3.2014, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/316/oj).

käyttöluvan nojalla valmistettujen tuotteiden jälleenmyyjille. Tällaisten ehtojen ja velvoitteiden olisi kuitenkin noudatettava toimitus- ja jakelusopimuksiin sovellettavia kilpailusääntöjä, joista säädetään komission asetuksessa (EU) 2022/720 ([3]) ja joita selvennetään vertikaalisia rajoituksia koskevissa komission suuntaviivoissa ([4]). Tämän asetuksen nojalla ei tulisi myöntää poikkeusta käyttöluvan saajan ja sen sopimustuotteiden ostajien välisille toimitus- ja jakelusopimuksille.

(7) Tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin sopimuksiin, joissa käyttöluvan antaja antaa käyttöluvan saajalle ja/tai sen yhdelle tai useammalle alihankkijalle luvan käyttää käyttöluvan kohteena olevia teknologia-oikeuksia, mahdollisesti käyttöluvan saajan ja/tai sen alihankkijoiden toteuttaman täydentävän tutkimus- ja kehitystyön jälkeen, tavaroiden tai palvelujen tuotantoa varten. Sitä ei tulisi soveltaa käyttöluvan antamiseen, joka liittyy komission asetuksen (EU) 2023/1066 ([5]) kattamiin tutkimus- ja kehityssopimuksiin, eikä käyttöluvan antamiseen, joka liittyy komission asetuksen (EU) 2023/1067 ([6]) soveltamisalaan kuuluviin erikoistumissopimuksiin. Sitä ei myöskään tulisi soveltaa sopimuksiin, joiden ensisijaisena tarkoituksena on pelkästään ohjelmistojen jälleenmyynti tai jakelu joko fyysisten tai digitaalisten kanavien kautta, koska tällaiset sopimukset eivät koske teknologian käyttöluvan antamista tuotantoa varten vaan muistuttavat enemmän jakelusopimuksia.

(8) Tätä asetusta ei tulisi soveltaa sopimuksiin teknologioita yhdistävien järjestelyjen perustamiseksi eli sopimuksiin, jotka koskevat teknologioiden yhdistämistä tarkoituksena antaa järjestelyn osallistujille tai kolmansille osapuolille käyttöluvat teknologioihin, eikä sopimuksiin, joilla käyttöoikeudet yhdistettyihin teknologioihin annetaan kolmansille osapuolille. Sitä ei myöskään tulisi soveltaa järjestelyihin, joissa mahdolliset teknologian käyttölupien saajat sopivat neuvottelevansa teknologiansiirtosopimusten ehdoista yhdessä (käyttölupaneuvotteluryhmät).

(9) SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi asetuksella ei ole tarpeen määritellä niitä teknologiansiirtosopimuksia, jotka voivat kuulua SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Arvioitaessa sopimuksia yksittäin 101 artiklan 1 kohdan perusteella on otettava huomioon useita tekijöitä ja erityisesti merkityksellisten teknologia- ja tuotemarkkinoiden rakenne ja dynamiikka.

(10) Tällä asetuksella säädetystä ryhmäpoikkeuksesta saatava etu olisi rajoitettava niihin sopimuksiin, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan edellytykset. Jotta voitaisiin saavuttaa teknologian siirron edut ja tavoitteet, tämän asetuksen olisi katettava varsinaisten teknologian siirtoa koskevien määräysten lisäksi myös muut teknologiansiirtosopimusten sisältämät määräykset, jos ja siinä määrin kuin nämä määräykset liittyvät suoraan sopimustuotteiden tuotantoon tai myyntiin.

(11) Kilpailijoiden välisten teknologiansiirtosopimusten voidaan olettaa johtavan yleensä parannuksiin tuotannossa tai jakelussa ja antavan kuluttajille kohtuullisen osuuden saavutetusta hyödystä, jos sopimuspuolten yhdistetty osuus merkityksellisistä markkinoista ei ylitä 20:tä prosenttia ja sopimukset eivät sisällä tiettyjä vakavia kilpailunrajoituksia.

(12) Muiden kuin kilpailijoiden välisten teknologiansiirtosopimusten voidaan olettaa johtavan yleensä parannuksiin tuotannossa tai jakelussa ja antavan kuluttajille kohtuullisen osuuden saavutetusta hyödystä, jos kunkin sopimuspuolen yksittäinen osuus merkityksellisistä markkinoista ei ylitä 30:tä prosenttia ja sopimukset eivät sisällä tiettyjä vakavia kilpailunrajoituksia.

(13) Tätä asetusta sovellettaessa markkinaosuudet merkityksellisillä teknologiamarkkinoilla olisi laskettava sen perusteella, missä määrin käyttöluvan kohteena olevia teknologiaoikeuksia käytetään merkityksellisillä tuote- ja maantieteellisillä markkinoilla, joilla sopimustuotteita myydään, eli käyttöluvan antajan ja sen antamien käyttölupien saajien tuottamien sopimustuotteiden yhteenlasketun myynnin perusteella. Sen vuoksi tätä asetusta sovellettaessa olisi katsottava, että teknologioiden, joihin perustuvaa sopimustuotteiden myyntiä ei vielä ole, markkinaosuus on nolla.

([3]) Komission asetus (EU) 2022/720, annettu 10 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EUVL L 134, 11.5.2022, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/720/oj).

([4]) Komission tiedonanto – komission tiedonanto: Vertikaalisia rajoituksia koskevat suuntaviivat (EUVL C 248, 30.6.2022, s. 1).

([5]) Komission asetus (EU) 2023/1066, annettu 1 päivänä kesäkuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin (EUVL L 143, 2.6.2023, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1066/oj).

([6]) Komission asetus (EU) 2023/1067, annettu 1 päivänä kesäkuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten tiettyihin ryhmiin (EUVL L 143, 2.6.2023, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1067/oj).

(14) Markkinaosuusrajojen soveltamista koskevat tämän asetuksen säännökset eivät saisi vaikuttaa markkinaosuuksien laskentaan arvioitaessa sopimuksia, jotka eivät kuulu tässä asetuksessa säädetyn ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan. Tämän asetuksen soveltaminen ei estä SEUT-sopimuksen 102 artiklan soveltamista.

(15) Jos sovellettava markkinaosuusraja ylittyy yksillä tai useammilla tuote- tai teknologiamarkkinoilla, ryhmäpoikkeusta ei tulisi soveltaa kyseisiä merkityksellisiä markkinoita koskevaan sopimukseen.

(16) Jos edellä mainitut markkinaosuusrajat ylitetään, teknologiansiirtosopimusten ei voida olettaa kuuluvan SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Esimerkiksi keskenään kilpailemattomien yritysten väliset yksinomaista käyttölupaa koskevat sopimukset jäävät usein 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle. Jos edellä mainitut markkinaosuusrajat ylitetään, ei voida myöskään olettaa, että 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat teknologiansiirtosopimukset eivät täytä 101 artiklan 3 kohdassa määrätyn poikkeuksen edellytyksiä. Ei kuitenkaan voida myöskään olettaa, että ne johtavat tavallisesti objektiivisesti arvioiden sen laatuisiin ja niin suuriin etuihin, että ne tasoittavat sopimuksista kilpailulle aiheutuvat haitat.

(17) Tällä asetuksella ei tulisi myöntää poikkeusta teknologiansiirtosopimuksille, joihin sisältyy rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä tuotannon tai jakelun parantamiseksi. Erityisesti teknologiansiirtosopimukset, jotka sisältävät tietynlaisia vakavimpia kilpailunrajoituksia, kuten kolmansilta osapuolilta perittävistä hinnoista sopiminen, olisi jätettävä tällä asetuksella vahvistettavasta ryhmäpoikkeuksesta saatavan hyödyn ulkopuolelle riippumatta järjestelyyn osallistuvien yritysten markkinaosuudesta. Jos sopimukseen sisältyy tällaisia vakavimpia kilpailunrajoituksia, koko sopimus olisi jätettävä ryhmäpoikkeuksesta saatavan edun ulkopuolelle.

(18) Jotta suojeltaisiin innovoinnin kannustimia ja immateriaalioikeuksien asianmukaista soveltamista, tietyt rajoitukset olisi jätettävä ryhmäpoikkeuksesta saatavan edun ulkopuolelle. Erityisesti tietyt takaisinluovutusvelvoitteet ja riitauttamatta jättämistä koskevat sopimusehdot olisi jätettävä sen ulkopuolelle. Jos teknologiansiirtosopimukseen sisältyy tällaisia rajoituksia, ainoastaan kyseinen rajoitus olisi jätettävä ryhmäpoikkeuksesta saatavan edun ulkopuolelle.

(19) Markkinaosuusrajat, vakavia kilpailunrajoituksia sisältävien teknologiansiirtosopimusten rajaaminen poikkeuksen ulkopuolelle ja tässä asetuksessa säädetyt poikkeuksen ulkopuolelle jäävät rajoitukset riittävät yleensä varmistamaan, että järjestelyyn osallistuvat yritykset eivät voi poistaa kilpailua kyseisten tuotteiden merkittävältä osalta sellaisten sopimusten avulla, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan.

(20) Tässä asetuksessa olisi kuvattava tyypillisiä tilanteita, joissa voidaan katsoa aiheelliseksi peruuttaa tässä asetuksessa vahvistetusta poikkeuksesta johtuva etu neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 ([7]) 29 artiklan nojalla.

(21) Vahvistaakseen sellaisten teknologiansiirtosopimusten rinnakkaisten verkostojen valvontaa, joilla on samankaltaisia rajoittavia vaikutuksia ja jotka kattavat yli 50 prosenttia tietyistä markkinoista, komissio voi säätää asetuksella, ettei tätä asetusta sovelleta teknologiansiirtosopimuksiin, jotka sisältävät kyseisiin markkinoihin liittyviä erityisiä rajoituksia, ja näin palauttaa tällaiset sopimukset kaikilta osin SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltamisalaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’sopimuksella’ sopimusta, yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa;

([7]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1/oj).

b) ’teknologiaoikeuksilla’ taitotietoa ja seuraavia oikeuksia tai niiden yhdistelmää, mukaan lukien näitä oikeuksia koskevat hakemukset tai rekisteröintihakemukset:

   i) patentit;

   ii) hyödyllisyysmallit;

   iii) mallioikeudet;

   iv) puolijohdetuotteiden piirimallit;

   v) lisäsuojatodistukset lääkkeille tai muille tuotteille, joille on mahdollista saada lisäsuojatodistus;

   vi) kasvinjalostajanoikeudet; ja

   vii) ohjelmistojen tekijänoikeudet;

c) ’teknologiansiirtosopimuksella’:

   i) kahden yrityksen välistä teknologiaoikeuksien käyttölupaa koskevaa sopimusta, jonka tarkoituksena on, että käyttöluvan saaja ja/tai sen alihankkija(t) tuottavat sopimustuotteita;

   ii) teknologiaoikeuksien luovutusta kahden yrityksen välillä tarkoituksena tuottaa sopimustuotteita, niin että osa teknologian hyödyntämiseen liittyvästä riskistä säilyy luovuttajalla;

d) ’vastavuoroisella sopimuksella’ teknologiansiirtosopimusta, jossa kaksi yritystä myöntää toisilleen samassa sopimuksessa tai erillisissä sopimuksissa käyttöluvan teknologiaoikeuksiin, ja kyseiset käyttöluvat koskevat kilpailevia teknologioita tai niitä voidaan käyttää kilpailevien tuotteiden tuotantoon;

e) ’muulla kuin vastavuoroisella sopimuksella’ teknologiansiirtosopimusta, jossa yksi yritys myöntää toiselle yritykselle teknologiaoikeuksien käyttöluvan tai kaksi yritystä myöntää toisilleen tällaisen käyttöluvan, mutta kyseiset käyttöluvat eivät koske kilpailevia teknologioita eikä niitä voida käyttää kilpailevien tuotteiden tuotantoon;

f) ’tuotteella’ tavaroita tai palveluja, välituotteet ja -palvelut sekä lopputuotteet ja -palvelut mukaan luettuina;

g) ’sopimustuotteella’ tuotetta, joka on tuotettu suoraan tai välillisesti käyttöluvan kohteena olevien teknologiaoikeuksien perusteella;

h) ’immateriaalioikeuksilla’ teollisoikeuksia, erityisesti patentteja ja tavaramerkkejä, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia;

i) ’taitotiedolla’ sellaisten käytännön tietojen kokonaisuutta, joka on kokemusten ja testien tulosta ja

   i) salaista, toisin sanoen ei yleisesti tunnettua eikä helposti saatavilla;

   ii) olennaista, toisin sanoen tärkeää ja hyödyllistä sopimustuotteiden tuottamisen kannalta; ja

   iii) yksilöityä, toisin sanoen kuvailtu niin tarkkaan, että voidaan todentaa salaisuuden ja olennaisuuden vaatimusten täyttyminen;

j) ’merkityksellisillä tuotemarkkinoilla’ sopimustuotteiden ja niitä korvaavien tuotteiden markkinoita eli kaikkien niiden tuotteiden markkinoita, joita ostaja pitää vastaavina tai korvaavina tuotteina tuotteiden ominaisuuksien, hinnan ja käyttötarkoituksen perusteella;

k) ’merkityksellisillä teknologiamarkkinoilla’ käyttöluvan kohteena olevien teknologiaoikeuksien ja niitä korvaavien teknologiaoikeuksien markkinoita eli kaikkien niiden teknologiaoikeuksien markkinoita, joita käyttöluvan saaja pitää vastaavina tai korvaavina teknologiaoikeuksina niiden ominaisuuksien, niistä maksettavien rojaltien ja niiden käyttötarkoituksen perusteella;

l) ’merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla’ aluetta, jolla kyseiset yritykset osallistuvat tuotteiden tarjoamiseen tai hankkimiseen tai teknologiaoikeuksia koskevien käyttölupien antamiseen, jolla kilpailuedellytykset ovat riittävän yhtäläiset ja joka voidaan erottaa maantieteellisistä lähialueista erityisesti kilpailuedellytysten huomattavan erilaisuuden perusteella;

m) ’merkityksellisillä markkinoilla’ merkityksellisten tuote- tai teknologiamarkkinoiden ja merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden yhdistelmää;

n) ’kilpailevilla yrityksillä’ yrityksiä, jotka kilpailevat merkityksellisillä markkinoilla, toisin sanoen:

i) kilpailevia yrityksiä merkityksellisillä markkinoilla, joilla teknologiaoikeuksiin annetaan käyttölupia, eli yrityksiä, jotka antavat käyttölupia kilpaileviin teknologiaoikeuksiin (todelliset kilpailijat merkityksellisillä markkinoilla);

ii) kilpailevia yrityksiä merkityksellisillä markkinoilla, joilla sopimustuotteita myydään, eli yrityksiä, jotka ilman teknologiansiirtosopimusta molemmat toimisivat merkityksellisillä markkinoilla, joilla sopimustuotteita myydään (todelliset kilpailijat merkityksellisillä markkinoilla), tai joilla olisi ilman teknologiansiirtosopimusta realistiset edellytykset eikä ainoastaan teoreettinen mahdollisuus toteuttaa tarvittavat lisäinvestoinnit tai vastata muista välttämättömistä kustannuksista voidakseen tulla merkityksellisille markkinoille riittävän lyhyen ajan kuluessa, jotta se voisi aiheuttaa kilpailupainetta merkityksellisillä markkinoilla jo toimiville yrityksille (mahdolliset kilpailijat merkityksellisillä markkinoilla);

o) ’valikoivalla jakelujärjestelmällä’ jakelujärjestelmää, jossa käyttöluvan antaja sitoutuu antamaan käyttöluvan sopimustuotteiden tuotantoon joko suoraan tai välillisesti ainoastaan tiettyjen perusteiden mukaisesti valituille käyttöluvan saajille, jotka sitoutuvat olemaan myymättä sopimustuotteita valtuuttamattomille jakelijoille alueella, jonka käyttöluvan antaja on varannut kyseiselle järjestelmälle;

p) ’yksinomaisella käyttöluvalla’ käyttölupaa, jonka mukaan käyttöluvan antajalla itsellään ei ole oikeutta käyttää tuotannossaan käyttöluvan kohteena olevia teknologiaoikeuksia eikä sillä ole oikeutta antaa käyttölupaa käyttöluvan kohteena oleviin teknologiaoikeuksiin kolmansille yleisesti tai tiettyyn käyttötarkoitukseen tai tietyllä alueella;

q) ’yksinoikeudellisella alueella’ aluetta, jolla ainoastaan yhdellä yrityksellä on lupa tuottaa sopimustuotteita, mutta jolla on kuitenkin mahdollista sallia toisen käyttöluvan saajan tuottaa kyseisellä alueella ainoastaan tietylle asiakkaalle, jos toinen käyttölupa on myönnetty vaihtoehtoisen hankintalähteen luomiseksi kyseiselle asiakkaalle;

r) ’yksinoikeuteen perustuvalla asiakasryhmällä’ asiakasryhmää, jolle ainoastaan yksi teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuoli saa aktiivisesti myydä käyttöluvan kohteena olevalla teknologialla tuotettuja sopimustuotteita;

s) ’aktiivisella myynnillä’ aktiivisia yhteydenottoja asiakkaisiin käynnein, kirjein, sähköpostiviestein, puheluin tai muilla suoran viestinnän keinoilla tai kohdennetulla mainonnalla ja myynninedistämisellä, fyysisessä ympäristössä tai verkossa, esimerkiksi painetun tai digitaalisen median, mukaan lukien verkkomedian, hintavertailupalvelujen tai hakukonemainonnan avulla, niin että kohteena ovat asiakkaat tietyillä alueilla tai tietyt asiakasryhmät, sekä verkkosivuston ylläpitoa tiettyä aluetta vastaavalla ylätason verkkoaluetunnuksella tai verkkosivuston tarjontaa kyseisellä alueella yleisesti käytetyillä kielillä, kun kyseiset kielet ovat muita kuin ostajan sijoittautumisalueella yleisesti käytetyt kielet;

t) ’passiivisella myynnillä’ myyntiä, tuotteiden tai palvelujen asiakkaalle jakelu mukaan luettuna, joka perustuu yksittäisten asiakkaiden oma-aloitteisiin pyyntöihin ilman, että myynti on käynnistetty olemalla aktiivisesti yhteydessä kyseiseen asiakkaaseen, asiakasryhmään tai alueeseen, ja mukaan lukien myynti, joka on tulosta osallistumisesta julkisiin tarjouskilpailuihin tai vastaamisesta yksityisiin tarjouspyyntöihin.

2. Tätä asetusta sovellettaessa käsitteet ’yritys’, ’käyttöluvan antaja’ ja ’käyttöluvan saaja’ kattavat niihin sidossuhteessa olevat yritykset.

’Sidossuhteessa olevilla yrityksillä’ tarkoitetaan:

a) yrityksiä, joissa teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuolella on suoraan tai välillisesti yksi tai useampi seuraavista oikeuksista tai valtuuksista:

i) valtuudet käyttää yli puolta äänimäärästä;

ii) valtuudet nimittää enemmän kuin puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien elinten jäsenistä;

iii) oikeus johtaa yrityksen liiketoimintaa;

b) yrityksiä, joilla suoraan tai välillisesti on yksi tai useampi a alakohdassa luetelluista oikeuksista tai valtuuksista suhteessa teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuoleen;

c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitetulla yrityksellä on suoraan tai välillisesti yksi tai useampi a alakohdassa luetelluista oikeuksista tai valtuuksista;

d) yrityksiä, joissa teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuolella on yhdessä yhden tai useamman a, b tai c alakohdassa tarkoitetun yrityksen kanssa tai joissa kahdella tai useammalla viimeksi mainitulla yrityksellä yhdessä on yksi tai useampi a alakohdassa luetelluista oikeuksista tai valtuuksista;

e) yrityksiä, joissa yksi tai useampi a alakohdassa luetelluista oikeuksista tai valtuuksista on yhteisesti

i) teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla, a–d alakohdassa tarkoitetuilla yrityksillä; tai

ii) yhdellä tai useammalla teknologiansiirtosopimuksen sopimuspuolella taikka yhdellä tai useammalla niihin sidossuhteessa olevalla, a–d alakohdassa tarkoitetulla yrityksellä ja yhdellä tai useammalla kolmannella osapuolella.

2 artikla

Poikkeus

1. SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan ja tämän asetuksen säännösten nojalla SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta teknologiansiirtosopimuksiin.

2. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan siltä osin kuin teknologiansiirtosopimuksiin sisältyy SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia kilpailunrajoituksia. Poikkeusta sovelletaan niin kauan kuin käyttöluvan kohteena olevat teknologiaoikeudet ovat voimassa, ne eivät ole rauenneet tai niitä ei ole mitätöity tai taitotiedon tapauksessa niin kauan kuin taitotieto pysyy salaisena. Jos taitotieto kuitenkin tulee yleisesti tunnetuksi käyttöluvan saajan toiminnan seurauksena, poikkeusta sovelletaan sopimuksen voimassaoloajan.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan myös teknologiansiirtosopimusten määräyksiin, jotka liittyvät käyttöluvan saajan harjoittamaan tuotteiden ostoon tai jotka liittyvät käyttöluvan antamiseen muihin immateriaalioikeuksiin tai taitotietoon tai näiden luovuttamiseen käyttöluvan saajalle, jos ja siinä määrin kuin kyseiset määräykset liittyvät suoraan sopimustuotteiden tuotantoon tai myyntiin.

3 artikla

Markkinaosuusrajat

1. Jos sopimuspuolina olevat yritykset ovat kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan sillä edellytyksellä, että sopimuspuolten yhdistetty markkinaosuus ei ylitä 20:tä prosenttia millään merkityksellisillä markkinoilla.

2. Jos sopimuspuolina olevat yritykset eivät ole kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan sillä edellytyksellä, että kummankaan sopimuspuolen markkinaosuus ei ylitä 30:tä prosenttia millään merkityksellisillä markkinoilla.

4 artikla

Vakavimmat rajoitukset

1. Jos sopimuspuolina olevat yritykset ovat kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta sopimuksiin, joiden tavoitteena on suoraan tai välillisesti, yksin tai yhdessä sopimuspuolten määräysvallassa olevien muiden tekijöiden kanssa jokin seuraavista:

a) rajoittaa sopimuspuolen mahdollisuuksia määrittää hintansa myytäessä tuotteita kolmansille;

b) rajoittaa tuotantoa lukuun ottamatta sopimustuotteiden tuotantoa koskevia rajoituksia, jotka on asetettu käyttöluvan saajalle muussa kuin vastavuoroisessa sopimuksessa tai vain yhdelle käyttöluvan saajalle vastavuoroisessa sopimuksessa;

c) jakaa markkinat tai asiakkaat lukuun ottamatta

i) käyttöluvan antajalle ja/tai käyttöluvan saajalle muussa kuin vastavuoroisessa sopimuksessa asetettua velvoitetta olla harjoittamatta tuotantoa käyttöluvan kohteena olevilla teknologiaoikeuksilla toiselle sopimuspuolelle varatulla yksinoikeudellisella alueella ja/tai olla myymättä sopimustuotteita aktiivisesti ja/tai passiivisesti toiselle sopimuspuolelle varatulle yksinoikeudelliselle alueelle tai yksinoikeuteen perustuvalle asiakasryhmälle;

ii) käyttöluvan saajalle muussa kuin vastavuoroisessa sopimuksessa asetettua rajoitusta, joka koskee sopimustuotteiden aktiivista myyntiä käyttöluvan antajan toiselle käyttöluvan saajalle myöntämälle yksinoikeudelliselle alueelle tai yksinoikeuteen perustuvalle asiakasryhmälle, edellyttäen että toinen käyttöluvan saaja ei oman käyttölupansa myöntämisajankohtana ollut käyttöluvan antajan kanssa kilpaileva yritys;

iii) käyttöluvan saajalle asetettua velvoitetta tuottaa sopimustuotteita ainoastaan omaan käyttöönsä, edellyttäen että käyttöluvan saajaa, joka sisällyttää sopimustuotteet omiin tuotteisiinsa, ei rajoiteta myymästä sopimustuotteita aktiivisesti ja passiivisesti käyttöluvan saajan omien tuotteiden varaosina;

iv) käyttöluvan saajalle muussa kuin vastavuoroisessa sopimuksessa asetettua velvoitetta tuottaa sopimustuotteita ainoastaan tietylle asiakkaalle, jos käyttölupa on myönnetty vaihtoehtoisen hankintalähteen luomiseksi kyseiselle asiakkaalle;

d) rajoittaa käyttöluvan saajan mahdollisuuksia käyttää omia teknologiaoikeuksiaan tai rajoittaa jonkin sopimuspuolen mahdollisuuksia tehdä tutkimus- ja kehitystyötä, jollei jälkimmäinen rajoitus ole välttämätön, jotta estettäisiin käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon paljastaminen kolmansille.

2. Jos sopimuspuolina olevat yritykset eivät ole kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta sopimuksiin, joiden tavoitteena on suoraan tai välillisesti, yksin tai yhdessä sopimuspuolten määräysvallassa olevien muiden tekijöiden kanssa jokin seuraavista:

a) rajoittaa sopimuspuolen mahdollisuuksia määrittää hintansa myytäessä tuotteita kolmansille, rajoittamatta kuitenkaan mahdollisuutta asettaa enimmäismyyntihinta tai suositella myyntihintaa, edellyttäen, että se ei johda sovittuun hintaan tai vähimmäismyyntihintaan jonkin sopimuspuolen käyttämän painostuksen tai tarjoamien kannustimien vuoksi;

b) rajoittaa alueita tai asiakkaita, joille käyttöluvan saaja voi myydä sopimustuotteita passiivisesti, lukuun ottamatta

i) passiivisen myynnin rajoittamista käyttöluvan antajalle varatulle yksinoikeudelliselle alueelle tai yksinoikeuteen perustuvalle asiakasryhmälle;

ii) velvoitetta tuottaa sopimustuotteita ainoastaan omaan käyttöönsä, edellyttäen että käyttöluvan saajaa, joka sisällyttää sopimustuotteet omiin tuotteisiinsa, ei rajoiteta myymästä sopimustuotteita aktiivisesti ja passiivisesti käyttöluvan saajan omien tuotteiden varaosina;

iii) velvoitetta tuottaa sopimustuotteita ainoastaan tietylle asiakkaalle, jos käyttölupa on myönnetty vaihtoehtoisen hankintalähteen luomiseksi kyseiselle asiakkaalle;

iv) kaupan tukkuportaassa toimivan käyttöluvan saajan loppukäyttäjille suuntautuvan myynnin rajoittamista;

v) myynnin rajoittamista valtuuttamattomille jakelijoille, jotka sijaitsevat alueella, jolla käyttöluvan antaja soveltaa sopimustuotteiden valikoivaa jakelujärjestelmää;

c) rajoittaa vähittäisportaassa toimivan valikoivaan jakelujärjestelmään kuuluvan käyttöluvan saajan aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille; tämä ei kuitenkaan rajoita mahdollisuutta kieltää järjestelmän jäsentä toimimasta valtuuttamattomassa liikkeessä.

3. Jos sopimuspuolina olevat yritykset eivät sopimuksen tekoajankohtana ole kilpailevia yrityksiä, mutta aloittavat kilpailun myöhemmin, sovelletaan koko sopimuksen voimassaoloajan 2 kohtaa eikä 1 kohtaa, jollei sopimukseen myöhemmin tehdä olennaisia muutoksia. Tällaiseksi muutokseksi katsotaan muun muassa sopimuspuolten välisen, kilpailevia teknologiaoikeuksia koskevan uuden teknologiansiirtosopimuksen tekeminen.

5 artikla

Poikkeuksen ulkopuolelle jätetyt rajoitukset

1. Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta seuraaviin teknologiansiirtosopimuksiin sisältyviin velvoitteisiin:

a) käyttöluvan saajalle asetettu suora tai välillinen velvoite antaa käyttöluvan antajalle tai tämän nimeämälle kolmannelle osapuolelle yksinomainen käyttölupa tai luovuttaa käyttöluvan antajalle tai tämän nimeämälle kolmannelle osapuolelle kokonaisuudessaan tai osittain oikeudet käyttöluvan saajan itse tekemiin parannuksiin tai omiin uusiin sovelluksiin, jotka koskevat käyttöluvan kohteena olevaa teknologiaa;

b) sopimuspuolelle asetettu suora tai välillinen velvoite olla riitauttamatta toisella sopimuspuolella unionissa olevien immateriaalioikeuksien pätevyyttä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yksinomaisen käyttöluvan tapauksessa mahdollisuutta irtisanoa teknologiansiirtosopimus, jos käyttöluvan saaja riitauttaa käyttöluvan kohteena olevien teknologiaoikeuksien pätevyyden.

2. Jos sopimuspuolina olevat yritykset eivät ole kilpailevia yrityksiä, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta suoraan tai välilliseen velvoitteeseen, jolla rajoitetaan käyttöluvan saajan mahdollisuuksia hyödyntää omia teknologiaoikeuksiaan tai jonkin sopimuspuolen mahdollisuuksia tehdä tutkimus- ja kehitystyötä, jollei jälkimmäinen rajoitus ole välttämätön, jotta estettäisiin käyttöluvan kohteena olevan taitotiedon paljastaminen kolmansille osapuolille.

6 artikla

Peruuttaminen yksittäistapauksissa

1. Komissio voi peruuttaa tämän asetuksen soveltamisesta saatavan edun asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 1 kohdan nojalla, jos se katsoo yksittäisessä tapauksessa, että teknologiansiirtosopimuksella, johon sovelletaan tämän asetuksen 2 artiklassa säädettyä poikkeusta, on kuitenkin vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa, ja erityisesti jos

a) kolmansien osapuolten teknologioiden pääsy markkinoille rajoittuu, esimerkiksi seurauksena samankaltaisten rajoittavien sopimusten, joissa kielletään käyttöluvan saajia käyttämästä kolmansien osapuolten teknologioita, rinnakkaisten verkostojen kumulatiivisesta vaikutuksesta;

b) mahdollisten käyttöluvan saajien pääsy markkinoille rajoittuu, esimerkiksi seurauksena samankaltaisten rajoittavien sopimusten, joissa kielletään käyttöluvan antajia myöntämästä käyttölupia muille käyttöluvan saajille, rinnakkaisten verkostojen kumulatiivisesta vaikutuksesta, tai koska ainoa teknologian omistaja, joka antaa käyttölupia merkityksellisiin teknologiaoikeuksiin, sopii yksinomaisesta käyttöluvasta sellaisen käyttöluvan saajan kanssa, joka jo toimii tuotemarkkinoilla korvaavien teknologiaoikeuksien perusteella.

2. Jos tämän asetuksen 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvalla teknologiansiirtosopimuksella on yksittäisessä tapauksessa SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia jäsenvaltion alueella tai sen sellaisella osalla, joka täyttää kaikki erillisten maantieteellisten markkinoiden ominaispiirteet, kyseisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi peruuttaa tämän asetuksen soveltamisesta saatavan edun tällä alueella asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 2 kohdan nojalla samoissa olosuhteissa kuin tämän artiklan 1 kohdassa säädetään.

7 artikla

Tämän asetuksen soveltamatta jättäminen

1. Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 1 a artiklan nojalla säätää asetuksella, että kun samankaltaisten teknologiansiirtosopimusten rinnakkaiset verkostot kattavat yli 50 prosenttia merkityksellisistä markkinoista, tätä asetusta ei sovelleta teknologiansiirtosopimuksiin, jotka sisältävät erityisiä kyseisiin markkinoihin liittyviä rajoituksia.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaista asetusta sovelletaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä.

8 artikla

Markkinaosuusrajojen soveltaminen

Edellä 3 artiklassa säädettyjä markkinaosuusrajoja sovellettaessa noudatetaan seuraavia sääntöjä:

a) markkinaosuus lasketaan markkinoilla toteutuneen myynnin arvon perusteella. Jos markkinoilla toteutuneen myynnin arvoa koskevia tietoja ei ole käytettävissä, voidaan asianomaisen yrityksen markkinaosuus laskea muihin luotettaviin markkinatietoihin, mukaan lukien markkinoilla toteutuneet myyntimäärät, perustuvien arvioiden pohjalta;

b) markkinaosuus lasketaan edellistä kalenterivuotta koskevien tietojen perusteella. Jos edellinen kalenterivuosi ei kuvaa sopimuspuolten tyypillistä asemaa merkityksellisillä markkinoilla, markkinaosuus lasketaan sopimuspuolten kolmen edeltävän kalenterivuoden markkinaosuuksien keskiarvona;

c) edellä 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan e alakohdassa tarkoitettujen yritysten markkinaosuus jaetaan tasan niiden yritysten kesken, joilla on 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;

d) merkityksellisillä teknologiamarkkinoilla toimivan sopimuspuolen markkinaosuus lasketaan sen perusteella, missä määrin kyseisen sopimuspuolen teknologiaoikeuksia käytetään merkityksellisillä markkinoilla (eli tuote- ja maantieteellisillä markkinoilla), joilla sopimustuotteita myydään, toisin sanoen käyttöluvan antajan ja sen antamien käyttölupien saajien myymien, käyttöluvan kohteena olevia kyseisen sopimuspuolen teknologiaoikeuksia sisältävien tuotteiden yhteenlasketun määrän perusteella;

e) jos 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu markkinaosuus on alun perin enintään 20 prosenttia tai 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu markkinaosuus enintään 30 prosenttia, mutta nousee myöhemmin asianomaisen tason yläpuolelle, 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu kolme peräkkäistä kalenterivuotta sen vuoden jälkeen, jolloin 20 tai 30 prosentin markkinaosuusraja ylittyi ensimmäisen kerran.

9 artikla

Suhde muihin ryhmäpoikkeusasetuksiin

Tätä asetusta ei sovelleta käyttöluvan antamista koskeviin järjestelyihin asetuksen (EU) 2023/1066 soveltamisalaan kuuluvien tutkimus- ja kehityssopimusten yhteydessä eikä käyttöluvan antamista koskeviin järjestelyihin asetuksen (EU) 2023/1067 soveltamisalaan kuuluvien erikoistumissopimusten yhteydessä.

10 artikla

Siirtymäaika

SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta 1 päivän toukokuuta 2026 ja 30 päivän huhtikuuta 2027 välisenä aikana 30 päivänä huhtikuuta 2026 jo voimassa olleisiin sopimuksiin, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia poikkeuksen edellytyksiä mutta jotka täyttivät asetuksen (EU) N:o 316/2014 mukaiset poikkeuksen edellytykset 30 päivänä huhtikuuta 2026.

11 artikla

Voimassaoloaika

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2026.

Sen voimassaolo päättyy 30 päivänä huhtikuuta 2038.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 16 päivänä huhtikuuta 2026.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Ursula VON DER LEYEN